

KNJIŽEVNOST**Mateja Sedmak:****Kri in kultura: etnično mešane zakonske zveze v Slovenski Istri**

Koper 2002: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko, Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije, 403 strani, ISBN 961-6033-38-7

Naslov knjige Mateje Sedmak *Kri in kultura* je aluzija na doktrino »*Blut und Boden*« (kri in gruda), s katero pa praktično nima nič skupnega. Posrečen naslov se bolj kot na povezovanje navezuje na antagonizem med krvjo in kulturo, oziroma na preplet obeh, ki si v različnih okoliščinah v različnih primerih izmenjujeta vodilne pozicije. Gre za delo, ki je nastalo kot predelana avtoričina disertacija, obogatena z izsledki še enega podobnega projekta. Ukvarja se z različnimi vidiki »etnično mešanih zakonskih zvez«, predvsem v svojem vsakodnevnem medosebnem razmerju znotraj para. Za geografe je ta knjiga posebno zanimiva predvsem z vidika interdisciplinarnega povezovanja preučevanih tematik, ki so verjetno prvič predstavljene na pričujoč način. Gre za zanimivo mešanico teoretskih konceptov s področja antropologije, sociologije, etnične geografije, politične geografije in antropogeografije, pa tudi demogeografije. Z metodološkega vidika je delo za geografa zanimivo tudi zato, ker uveljavlja kombinirani anketno-mikro pristop v smislu narativov in trajektorij, ki v geografiji v zadnjem desetletju vztrajno napredujejo in počasi izpodrivajo klasični anketno-terenski pristop. V literaturi je bilo že večkrat zapisano, da lahko taki pristopi na popolnoma drugačni osnovi ponudijo enako ali celo več kot, recimo jim, klasični anketno-vprašalniški pristopi. Ne le zavoljo problematičnosti neodgovorov in drugih metodoloških slabosti anket ali zaradi drugih, predvsem izvedbenih omejitev, pač pa najbolj zaradi izrazite vsebinske globinskega, ki jo mikro pristop (na primer ponavljani intervju) omogoča.

Uvodoma se lahko še malce pomudimo ob izbranem avtoričinem izrazju. Slednje je bolj ali manj konvencionalno in dokaj sledi utečenemu izrazju ali njihovim prevedkom iz drugih jezikov v slovenščino. Morda najbolj »zmoti« ravno izraz »etnično mešana zakonska zveza«, na katerega naletimo že na naslovnici. Avtoričin poudarek je bil na *etničnem* kot bolj ustreznem od *narodnostnega*, s čimer se lahko strinjamo. Pa vendar se zdi izraz *mešan* ne le pejorativen, pač pa predvsem neustrezen. Pri zakonski zvezi namreč ne moremo govoriti o *zlitju več (ali tudi samo dveh) elementov* (glej SSKJ), temveč gre za v osnovi zakonsko zvezo, katere gradnika sta pripadnika različnih etničnih skupnosti. In to ostaja nespremenjeno, kljub možni spremembi subjektivne odločitve posameznika o pripadnosti neki etnični skupini. Izrekanje prebivalstva o etnični pripadnosti je v »razvitem« svetu nominalno svobodno in subjektivno, zato tudi potencialno spremenljivo. V medosebnem (partnerskem) odnosu pa v tem pogledu dejansko vladajo drugačni odnosi, ki etnično različnost pogosto bazirajo na različnosti jezika ali teritorija, zato je etnična pripadnost navadno sprejeta kot nespremenljiva. Iz tega lahko izpeljemo sklep, da je verjetno primerneje uporabljati oznako »heteroetnične zakonske zveze«. Izraz heteroetničen bi lahko še bolj poslovenili v obliko *raznoetničen* ali *raznonaroden*, morda pa celo v *raznonarodnost*. *Raznoroden* oziroma *heterogen* kot sopomenka pa zopet ni več dovolj precizna in primerna oznaka.

Knjiga je razdeljena v tri dele, od katerih se prvi del posveča teoretskim razglabljanjem, drugi in tretji del pa sta bolj empirična. V teoretskem delu so predstavljene najpomembnejše teoretske podlage, na katerih je avtorica zgradila zanimiv stil interpretiranja, ki se vije predvsem skozi drugi del knjige. V empiričnem delu je predstavljenih veliko število intervjujev oziroma izsekov iz avto/biografskih zgodb, ki se sicer mestoma ponavljajo, a so vsakokrat obravnavani z drugačnega vidika oziroma z drugačnim namenom. Čeprav se morda bralec s kakšno avtoričino interpretacijo izjav informatorjev ne bo strinjal, je moč potrditi visoko interpretativno konsistentnost čez vse besedilo. Včasih se zdi, da so razlage nekoliko preveč v smeri poudarjanja etničnih razlik kot temeljnih dejavnikov kulturnih razlik med zakoncema (ali partnerjema), čeprav avtorica na različnih primerih opozori prav na ta problem.

Velika vrednost dela je tudi v tem, da sicer predvsem na podlagi jezika ločuje ne le etnično, pač pa tudi teritorialno pripadnost ciljnih oseb. Seveda bi lahko kot osrednji dejavnik kulturne različnosti defi-

nirali tudi geografski faktor prostora, po katerem je Slovenska Istra kot robna slovenska pokrajina že sama na sebi bistveno drugačna od ostale Slovenije in bi lahko do podobnih rezultatov prišli tudi v slovensko-slovenskih »hetero-regionalnih« zvezah.

Vsekakor gre za knjigo, ki bi jo bralci s pretežno družbeno-geografske hemisfere morali prebrati. Knjiga je zanimiva tudi za vse tiste, ki jih zanimajo poučni delčki zgodb, ko pokukamo v popoldanske in večerne kamrice stanovanj, ki so se po zaslugi avtorice odstrle bralcu.

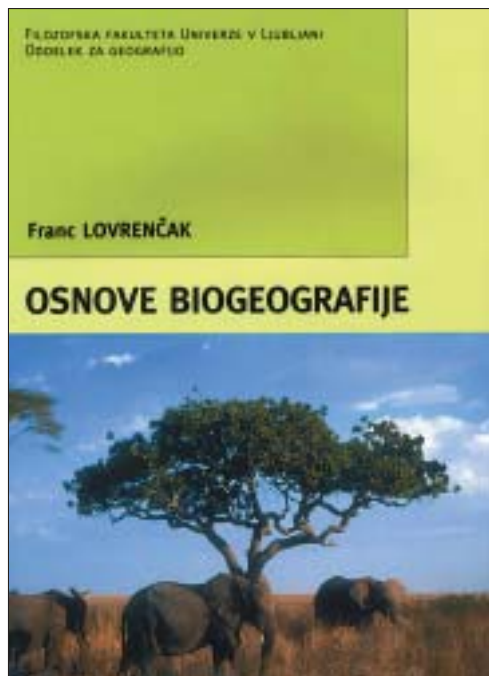
Damir Josipovič

Franc Lovrenčak:

Osnove biogeografije

Ljubljana 2003: Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 410 strani,

ISBN 961-237-052-4

Konec leta 2003 je izšla knjiga Osnove biogeografije avtorja dr. Franca Lovrenčaka. Učbenik ima 409 strani. Namenjen je študentom geografije in izhaja iz učnih načrtov za študij geografije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru. Učbenik je pomembna obogatitev, saj je biogeografija v Sloveniji še mlada znanstvena veda in zanjo ni razpolago dovolj literature v slovenskem jeziku (v nasprotju s tujino, kjer tako v nemškem kot v angleškem jeziku obstaja raznovrstna literatura). Doslej smo imeli za biografijo le dva priročnika, ki sta bila namenjena študiju biogeografskih vsebin, in sicer skripto Geografija prsti in rastja, ki jo je leta 1960 napisal Svetozar Ilešič, in skripto z biogeografsko vsebino, ki jo je v sklopu fizične geografije II leta 1983 pripravil Borut Belec. Natančno po dvajsetih letih, kar je za znanstveno stroko dolgo obdobje, pa je izšla Lovrenčakova knjiga Osnove biogeografije, sodobno opremljeno in strokovno obsežno delo.

V devetih vsebinskih sklopih so prikazane metodološke osnove biogeografije. Poseben poudarek je namenjen tudi opredelitvi pojma biogeografija. Interdisciplinarnost biogeografije je vidna že iz nje-